

Zpráva o šetření ve věci materiálních podmínek výkonu trestu odnětí svobody

Dne 17. 10. 2021 se na Kancelář veřejného ochránce práv obrátil pan A., t. č. ve výkonu trestu ve Věznici Mírov (dále také „stěžovatel“), s podnětem, ve kterém si stěžoval na podmínky výkonu trestu odnětí svobody. Předmětem šetření bylo zjistit, z jakého důvodu a na jakých oddílech byly odsouzeným odebrány varné konvice, jakým způsobem a kolikrát denně je zajišťován odsouzeným výdej horké vody a proč odsouzení ve Věznici Mírov nemohou používat vlastní varné konvice.

V dané věci zahájila má zástupkyně Mgr. Monika Šimůnková šetření. Od 1. 7. 2022 jsem převzal další vyřízení věci.

A. Shrnutí závěrů

Věznice Mírov nepochybila. Na užívání varné konvice není právní nárok. Věznice dostala svým povinností, když zajistila výdej horké vody k přípravě nápojů prostřednictvím varnic umístěných na oddílech.

B. Skutková zjištění

Stěžovatel v podnětu uvedl,¹ že odsouzení ve Věznici Mírov nemohou užívat varné konvice (ve vlastnictví Vězeňské služby ČR), protože jim byly ze strany Vězeňské služby ČR odebrány. Odsouzení nemohou na celách používat ani vlastní varné konvice. Stěžovatel dále uvedl, že neví, z jakého důvodu věznice přistoupila k odebrání varných konvic, a že ředitel věznice mu toto ve vyřízení stížnosti neobjasnil.² Sám stěžovatel však v prvním dopisu napsal, že Vězeňská služba ČR varné konvice odsouzeným odebrala pod záminkou nedobrého technického stavu konvic a z důvodu jejich nesprávného používání některými odsouzenými. Dále uvedl, že odsouzeným je namísto možnosti vařit si vodu v rychlovarných konvicích dvakrát denně vydáván hrnek horké vody.

Od věznice bylo pro potřeby šetření vyžádáno vyjádření a stížnostní dokumentace. Ředitel věznice ve vyjádření uvedl, že varné konvice byly odebrány z několika oddílů na základě nařízení vedoucího oddělení výkonu trestu (dále jako „nařízení“), a to z důvodu nevyhovujícího technického stavu zjištěného kontrolou revizního technika a z důvodu nedostatku náhradních dílů.

Dále uvedl, že o instalaci varných hrnců rozhodla bezpečnostní komise z ekonomických důvodů (nedostatek finančních prostředků na provoz věznice). Doplnil, že již v roce 2009 umožnila věznice odsouzeným používat vařiče a nádobí v majetku věznice na celách. Docházelo však k častému ničení majetku, čímž se zvyšovaly náklady věznice. Vařiče tak byly nahrazeny varnými konvicemi. Vzhledem k tomu, že i nadále majetek věznice odsouzení ničí,

1 Nejprve byl stěžovatel vyrozuměn, aby si podal stížnost na oddělení prevence a stížností přímo ve věznici. Následně stěžovatel svůj podnět doplnil dopisem ze dne 30. 11. 2021 i o vyřízení stížnosti ze strany věznice.

2 Dopis stěžovatele ze dne 30. 11. 2021.

rozhodla věznice, že varné konvice na celách budou nahrazeny varnými hrnci ve společných prostorech.

Ředitel dále sdělil, že odsouzeným nebude umožněno používat ani vlastní varné konvice, neboť v případě úrazu elektrickým proudem při nesprávném použití jinou osobu než vlastníkem by byla věznice odpovědná za nedostatečnou ochranu života nebo zdraví osob.

Ředitel ve vyjádření odkázal na tři nařízení, která se vztahují k problematice odebrání varných konvic. V nařízeních bylo vždy uvedeno, že se jedná o důležité sdělení pro odsouzené a konkrétní oddíl, kterého se nařízení týká. Nařízení dále obsahovalo sdělení, že z důvodu nevyhovujícího technického stavu varných konvic po kontrole revizním technikem a nedostatku náhradních dílů bude odsouzeným dvakrát denně vydávána vřelá voda na přípravu nápojů.³

Z úředního záznamu revizního technika vyplývá, že varné konvice nejsou z hlediska bezpečnosti schopné provozu a hrozil úraz elektrickým proudem, protože jsou převážně používány nesprávným způsobem a nadměrně se opotřebovávají. Vaří se v nich párky a jiné potraviny, nebo se používají jako topidlo.⁴ Některé konvice měly utržený kryt, u některých byl zjištěn nedovolený zásah do elektroinstalace, poškozené tepelné pojistky a termostaty, nebo propálené plasty úchytů. Na konvice byl vystaven protokol o revizi a následně byly vyřazeny z používání.⁵

Dle vnitřního řádu věznice se odsouzeným neumožňuje zakoupení konvice v prodejně věznice anebo užívání vlastní konvice.⁶ Ředitel také uvádí, že věznice umožňuje odsouzeným používat soukromé spotřebiče o příkonu do 60 W. Spotřebiče o vyšším příkonu používat možné není, protože věznice by musela s každým majitelem spotřebiče individuálně uzavřít smlouvu na odběr elektrické energie. Věznice však není držitelem licence na prodej elektrické energie dalším subjektům.⁷ Odsouzeným je dle ředitele vydávána dvakrát denně vřelá voda. Pokud by bylo třeba odsouzenému vydat horkou vodu častěji, například z důvodu aktuální zdravotní indispozice odsouzeného, bude tato situace řešena operativně.⁸

Stěžovateli ředitel věznice ve vyřízení stížnosti sdělil, že je postupováno v souladu s právními předpisy a v případech, kdy není odsouzeným umožněna vlastní příprava kávy nebo čaje, poskytuje se odsouzeným nejméně dvakrát denně vřelá voda na přípravu nápojů.

Stěžovatel v podnětu napsal, že je odsouzeným vydávána horká voda z varných hrnců, namísto možnosti vařit si vodu v rychlovarných konvicích. Sam uvedl, že se Vězeňská služba ČR odkazovala na špatný technický stav konvic a nesprávné používání. Stěžovatel

3 Nařízení vedoucího oddělení výkonu trestu ze dne 22. 1. 2021, č. j. VS-288-3/ČJ-2021-803632, ze dne 20. 9. 2021, č. j. VS-288-73/ČJ-2021-803632, a ze dne 18. 11. 2021, č. j. VS-288-79/ČJ-2021-803632.

4 Úřední záznam ze dne 3. 1. 2022.

5 Vyjádření k věci ze dne 9. 3. 2022, č. j. VS-31725-3/ČJ-2022-8036PR.

6 Vnitřní řád pro odsouzené Věznice Mírov ze dne 29. 6. 2021, č. j. VS-117736/ČJ-2021-803632-GR.

7 Vyjádření k věci ze dne 9. 3. 2022, č. j. VS-31725-3/ČJ-2022-8036PR.

8 Vyjádření k věci ze dne 9. 3. 2022, č. j. VS-31725-3/ČJ-2022-8036PR.

tedy věděl, z jakého důvodu byly odsouzeným varné konvice odebrány. To vyplývá i ze stížnosti, kterou zaslal vedení věznice. Sám stěžovatel ve stížnosti odkazuje přímo na číslo jednacích nařízení a na to, že měly být konvice odebrány z důvodů jejich údajného nevyhovujícího stavu a nedostatku prostředků na náhradní.⁹

Je pravdou, že ve vyřízení stížnosti pak znovu ředitel věznice stěžovateli důvod odebrání varných konvic nesdělil. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl s důvody odebrání varných konvic seznámen již vydáním nařízení, není podle mého názoru nutné důvod odebrání varných konvic z jednotlivých oddělení stěžovateli znovu ve vyřízení stížnosti opakovat.

C. Právní hodnocení

Pro každou věznici stanoví její ředitel vnitřní řád, a to se souhlasem generálního ředitele Vězeňské služby ČR. Vnitřní řád stanoví denní rozvrh chodu věznice, činnost odsouzených a jejich podíl na řešení otázek souvisejících se životem ve věznici.¹⁰ Odsouzeným lze povolit zakoupení věcí, majících vztah k zajištění vzdělávání, programu zacházení, případně zájmové činnosti, pokud nebudou v rozporu s účelem výkonu trestu, nebo jejich užívání nebude škodit zdraví nebo omezovat ostatní odsouzené.¹¹

Ředitel nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby ČR rozhoduje o možnosti používání dalších věcí majících vztah k zajištění dalšího vzdělávání, programu zacházení nebo zájmové činnosti a stanoví podmínky používání takových věcí. Jedná-li se o elektrické spotřebiče s příkonem vyšším než 60 W, ředitel věznice uzavře s odsouzeným písemnou dohodu o úhradě paušální náhrady za spotřebu elektřiny.¹² Varné konvice mají příkon přibližně od 650 W do 2200 W. Při používání konvic ve vlastnictví odsouzených by tedy musel ředitel věznice uzavřít s odsouzeným písemnou dohodu o úhradě paušální náhrady za spotřebu elektřiny.

Možnost užívat varné konvice na celách, které by byly ve vlastnictví odsouzených, ředitel s odkazem na bezpečnost odsouzených odmítl. Dále uvedl, že věznice není držitelem licence na prodej elektrické energie dalším subjektům a že v podmínkách věznice je obtížné stanovit množství odebírané energie vzhledem k tomu, že spotřebiči by používali i jiní odsouzení. Odůvodnění, že věznice není držitelem licence na prodej elektrické energie, nerozumím. Mám za to, že pokud je v řádu výkonu trestu¹³ uvedeno, že ředitel věznice může uzavřít dohodu o úhradě částky za spotřebu elektrické energie, je námitka ředitele o tom, že věznice nemá licenci k prodeji elektrické energie, lichá. Pokud by nemohl ředitel uzavřít takovou smlouvu, pak by se jednalo o obsoletní ustanovení.

9 Stížnost proti znemožnění používání varné konvice ze dne 31. 10. 2021.

10 Ustanovení § 14 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

11 Ustanovení § 22 odst. 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

12 Ustanovení § 30 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

13 Ustanovení § 30 řádu výkonu trestu odnětí svobody.

Zároveň ale je třeba přihlédnout k tomu, že o používání dalších věcí, nebo o možnosti jejich zakoupení, rozhoduje podle řádu výkonu trestu právě ředitel věznice. Na používání rychlovarných konvic ve vlastnictví odsouzených není právní nárok.

Vnitřní řád věznice stanoví, že součástí vybavení cely je varná konvice. Při zjištění závady zajistí vychovatel její kontrolu odborně způsobilou osobou. Pokud je touto osobou konstatováno, že věc byla poškozena nesprávným používáním, nebo používání je z bezpečnostních důvodů nežádoucí, aplikuje se postup v souladu s řádem výkonu trestu,¹⁴ tedy odsouzeným, kterým není umožněna vlastní příprava kávy nebo čaje, se poskytuje nejméně dvakrát denně vřelá voda na přípravu nápojů.¹⁵ Odsouzenému se neumožňuje zakoupení varné konvice v prodejně věznice nebo užívání vlastní.¹⁶

Odsouzeným byly postupně z jednotlivých oddílů odebrány varné konvice, ve kterých si mohli během dne připravit teplé nápoje. Z dokumentace a z podnětu stěžovatele však vyplývá, že odsouzeným je nejméně dvakrát denně vydávána horká voda na přípravu nápojů. Odsouzení byli o odebrání varných konvic a s důvodem jejich odebrání seznámeni nařízeními.

V postupu věznice tedy neshledávám pochybení. Mám za to, že věznice postupuje v souladu s právními předpisy. V případě, že budou odsouzení potřebovat, doporučuji obrátit se na zaměstnance věznice s žádostí, aby jim byla horká voda vydávána častěji.

D. Informace o dalším postupu

Po prostudování případu věc končím v souladu s ustanovením § 17 zákona o veřejném ochránci práv bez konstatování pochybení na straně Věznice Mírov.

Zprávu zasílám stěžovateli a řediteli Věznice Mírov.

Brno 16. srpna 2022

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv

14 Ustanovení čl. 6 odst. 12 vnitřního řádu pro odsouzené Věznice Mírov.

15 Ustanovení § 15 odst. 1 řádu výkonu trestu odnětí svobody.

16 Ustanovení čl. 6 odst. 12 vnitřního řádu pro odsouzené Věznice Mírov ze dne 14. 12. 2021, č. j. VS-219935-1/ČJ-2021-803632-GR.